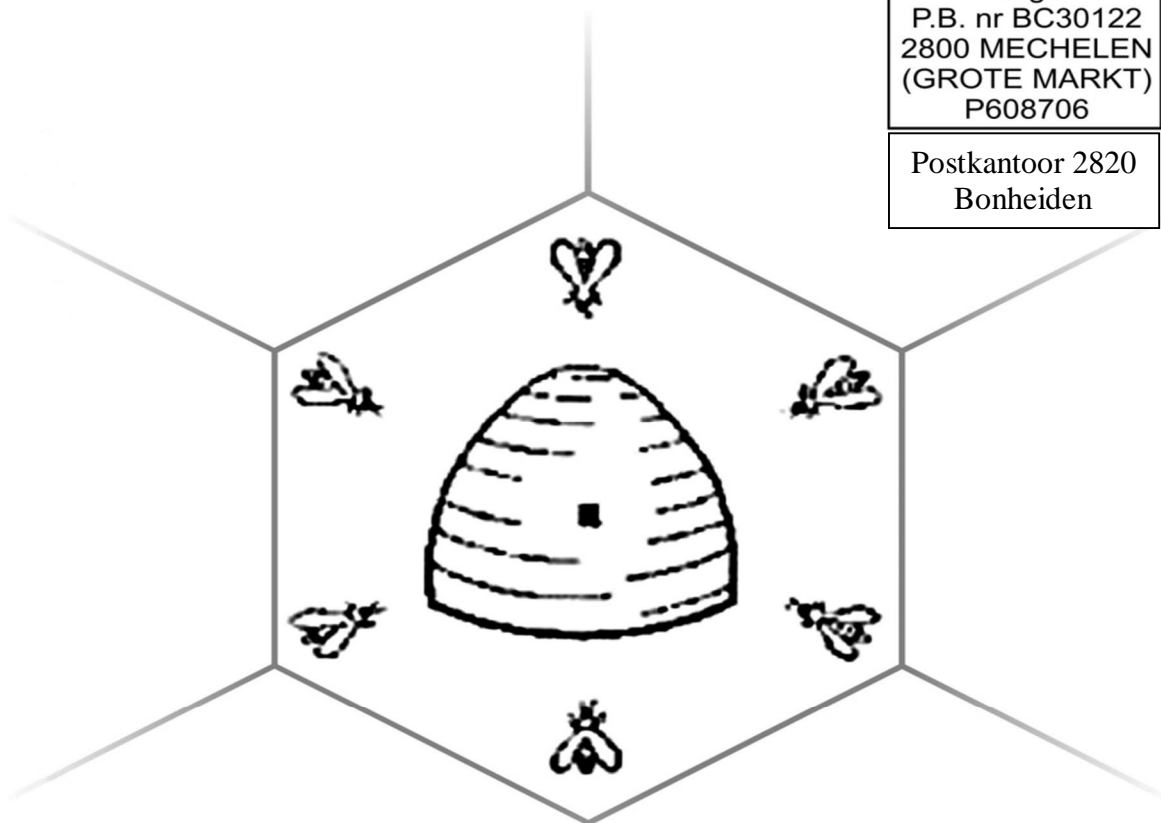

België
P.B. nr BC30122
2800 MECHELEN
(GROTE MARKT)
P608706

Postkantoor 2820
Bonheiden

ZOEM UIT

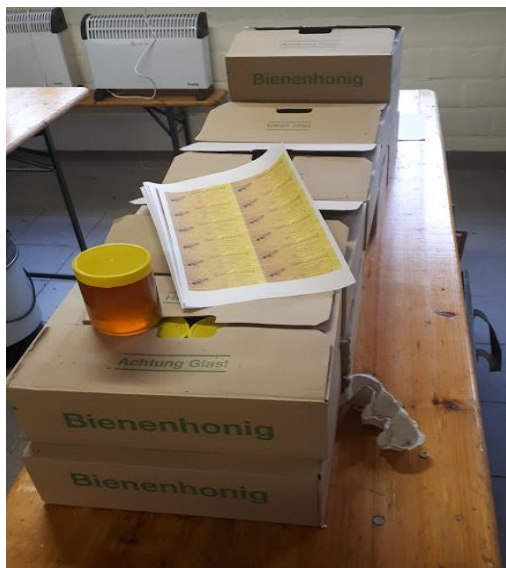
Editie Augustus 2020
V.U Eric Deprins - Nr 2720840
Mechelsbroekstraat 5, 2820 Bonheiden

Afgiftekantoor: Bonheiden

Woordje van het bestuur (Eric Deprins)

We zijn alweer een maand verder en jullie hebben waarschijnlijk gemerkt dat dit nummer met een beetje vertraging uitkomt. Gebrek aan tijd en aan binnenkomende artikels liggen hiervan aan de basis, maar beter laat dan nooit zeggen we maar.

Wat de clubactiviteiten betreft hebben we nog een keer moeten terugschakelen. We hadden allemaal erg uitgekeken naar de barbecue welke vorig weekend zou plaatsvinden, maar COVID virus heeft er andermaal anders over beslist. We hopen dat de volgende geplande activiteiten wel kunnen doorgaan, namelijk de voordracht over de roofmijt die begin oktober gepland is, alsook de loogdag. Indien Bonheiden Boomtö doorgaat zullen we ook daar een stand hebben.

Ondertussen hebben we in de IBB ook niet stilgezeten met onze kasten. Het slingeren van de zomeroogst heeft ons toch maar weer bijna 70 kg honing voortgebracht, die nu in potjes is gedaan en staat te wachten op een paar welwillende zielen om van etiketten voorzien te worden. En dan hopen we op nog voldoende activiteiten om deze honing aan de man te brengen, want dat is toch een mooi deel van onze inkomsten.

Ik wens jullie verder veel leesplezier aan deze Zoem-Uit. Bijdragen of opmerking aangaande de redactie zijn altijd ten zeerste welkom.

Eric

Buckfast, de Vlaams–Hollandse oerbij (via Steven Vandoorne, van Jan Heytens, imkerij bijenvriend)

Het artikel beschrijft de mening van de auteur, en wordt ter informatie gepubliceerd. Het artikel vertolkt niet noodzakelijk de mening van IBB of haar leden.

Sommige imkers vragen zich af met welke bijen onze voorouders imkerden. Waren dat dezelfde bijen zoals wij die kennen ? Hoe zagen ze eruit ? Wat waren hun kenmerken ? Bestaan er teksten over die pakweg 300 jaar geleden werden geschreven ? En dus niet geschreven door 21ste eeuwse auteurs die beschrijven hoe ze denken dat de wereld er toen uitzag en hoe ze graag zouden hebben dat de bijenwereld er nu uitziet. En wat staat er in ? Verrassende beschrijvingen over de toenmalige bijen ! En over onze Vlaamse en Hollandse imkers en bijen die toen de wereldtop vormden. Lees eens mee. Maar eerst een korte inleiding.

Alle bijenrassen behoren tot eenzelfde soort en deze soort is inheems

De geschiedenis van de mens en de honingbij zijn al sinds lang met elkaar verstrengeld en verweven. Vele duizenden jaren geleden stapte de mens over van simpele honingjager naar imker : mensen die bewust bijen verzorgen en houden in door mensen gebouwde bijenwoningen. In het oude Egypte zijn er afbeeldingen van imkers die meer dan 6.000 jaar geleden bijen hielden in keramieke buizen.

Welke bijen waren dat dan ? Wel, over de soort kunnen we duidelijk zijn : onze voorouders in Europa, Afrika en het Midden-Oosten werkten met dezelfde soort als die wij kennen : de *Apis Mellifera*, de westerse honingbij, die hier van nature voorkomt en inheems is. Discussies over inheemse en uitheemse honingbijen zijn nutteloos : in onze contreien is er maar 1 soort en deze komt hier van nature voor en is dus inheems.

Rassen komen en gaan, alleen de soort blijft bestaan

Wel kunnen zich binnen deze soort ondersoorten of rassen aftekenen. Soms door de natuur geschapen, soms door de mens, soms beïnvloed door beiden. Op het lagere niveau van de rassen of ondersoorten maakt men het onderscheid tussen inheems en uitheems niet. Het zijn slechts varianten binnen de soort. Soort die als dusdanig inheems is. Te meer daar de afbakening van rassen niet zo eenvoudig is : in de vrije natuur paren de individuen van dezelfde soort, maar van een verschillend ras, gewoon met elkaar. Via selectie kunnen daaruit dan weer nieuwe rassen ontstaan. De mens houdt ervan alles te klasseren en op te delen in netjes gescheiden rassen, lijnen en andere verwantschapsgroepen. Maar in de vrije natuur is alles veel minder duidelijk : op de grens van de verspreidingsgebieden komt van nature heel wat vermenging voor. En dat is niet slecht : de natuur houdt van hybriden, want deze zijn veelal gezonder, sterker en vruchtbaarder. Samengevat : rassen komen en gaan, alleen de soort blijft bestaan

Vlaams-Hollandse oerbijen ? Pikzwart of oranjegeel ?

Maar laten we terugkomen op onze beginvraag : met welke bijen imkerden onze voorouders in onze contreien ? In pakweg België en Nederland. Zoals hoger aangehaald, betrof de soort de *Apis Mellifera*, de westerse honingbij, dezelfde soort waarmee wij nu ook in 2020 werken.

Maar welke kenmerken hadden ze ? Welke ras was het ? Waren ze zacht ? Enz ...

De mythe die de laatste jaren sterk gepromoot wordt, is dat het ras de zwarte bij betrof. Die nooit enige selectie kende bij ons. En, voegen sommigen er fijntjes aan toe : echte steekduivels, zwermvlustig, steeds beperkt tot kleine volken, niet productief, niet raatvast, moeilijk handelbaar. Onze voorouders zouden dus gewerkt hebben met raszuivere, zwarte, niet geselecteerde bijen. Pikzwart van kleur. En zegt de mythe, dat was van oudsher het enige bijenras in België, Nederland en grote delen van West- en Noord-Europa. Tot daar recent in de twintigste eeuw verandering in kwam door import van rassen uit andere landen. Op de website www.zwartebij.org wordt de mythe als volgt verwoord :

*-In Nederland werden wellicht voor het eerst uitheemse honingbijen geïmporteerd in de jaren 20 van de vorige eeuw. Het betrof de Kaukasische honingbij (*Apis mellifera caucasica*) die ten volle gepromoot werd door een zekere meneer Romein uit Bilthoven. Het succes duurde echter niet lang, en in de jaren 30 besloten vele Nederlandse imkers de Italiaanse honingbij uit te testen nadat er goede commentaren kwamen uit de V.S. over deze ondersoort. Maar haar winterhardheid stelde eigenlijk ernstig teleur. Na de 2de Wereldoorlog was het dan de beurt aan de Carnica, vrij snel na de eerste importen van deze ondersoort werd er onder leiding van een zekere meneer Geskes een bevruchtingsstation voor Carnica opgezet op het Waddeneiland Schiermonnikoog. Door de komst van de Varroa-mijt en het heengaan van de heer Geskes stagneerde de interesse in Carnica en daalde deze zelfs. (Speelziek, 2004).*

In Vlaanderen verliep het een beetje anders. In de jaren 40 ó 50 werden er in groten getale Ligustica-koninginnen geïmporteerd uit Italië. Net zoals in het Duitse Rijk enkele decennia eerder, ontstonden er nu ook problemen als verhoogde agressiviteit vanaf de F2-hybride met de lokale Zwarte bij (Laurent Ignoul, voorzitter IFANG, pers. com. 2017). De Zwarte bij geraakte volledig gehybridiseerd, de Ligustica bleek toch niet ideaal te zijn en de imkers deden dan maar verder met de bastaarden die ze hadden, ook wel 6rosse bijen6 genoemd. Pas in de jaren 70 kwam daar verandering in. Op 30 november 1974 werd door de Vlaamse selectiewerkgroep namelijk besloten om reeds sterk geselecteerde Carnica6 uit West-Duitsland te importeren en de genetica hiervan via het zelf ontwikkelde overlarfproject ó in Nederland doppenproject genoemd ó over Vlaanderen te verspreiden. In de jaren 80 ó 90 kreeg deze strategie navolging in Nederland (Elshout, 2006), al zal men op vele plaatsen in Nederland gewoon aan de slag blijven met nazaten van de initiële Zwarte bij x Ligustica bastaarden.

Vanaf de jaren 80 begint in de Lage Landen bovendien ook echt interesse te ontstaan in de Buckfastbij, een doelgericht gekweekte hybride 1 6

En met welke bijen imkerden onze voorouders daarvoor, voor 1950 in Vlaanderen en voor 1920 in Nederland ? Met raszuivere, niet-geselecteerde, pikzwarte bijen, dixit de organisatie -de zwarte bij6 die graag terug wil naar dat roemrijke verleden van de lage landen, waar alleen nog de raszuivere zwarte bij rondvliegt, die de organisatie terug probeert samen te stellen door kruisingen van bijen uit België, Frankrijk, Nederland en andere Europese landen.

Wordt vervolgd in het Zoem-Uit nummer van september.

Belangrijk voor onze bijen deze maand (Eric Deprins)

Gezien we in deze Corona tijden niet de mogelijkheid hebben om de open workshops te organiseren, ben ik zelf gaan grasduinen in wat de cursus ons verteld heeft, geholpen door Eric Rosiers en getoetst aan de realiteit met mijn eigen standje. En wegens ontbreken van bijdragen van andere leden (mea culpa, ik heb er ook niet genoeg om gezaagd) combineer ik dat deze maand met "Lid in de Kijker". Ik dus ☺

Varroa-afrijding met sublivar

Deze maand moeten de volken goed staan. De woorden van Eric Rosiers toen ik hem belde met mijn probleempje : In 1 kast heb ik enorm veel bijen, veel voedsel, maar bijna geen broed. Geen Q te zien alhoewel ik een nagelnieuwe F1 had ingevoerd een maand geleden. De bijen zaten lusteloos op de vliegplank, waren agressief wanneer ik in de buurt kwam en de kast kreeg heel frequent bezoek van darren. Dus als beginnend imker : tijd voor de IBB hulplijn. In geen tijd stond Eric bij mijn kast om hem na te kijken. Eric zocht en vond een jonge moer (had ik nooit gevonden ó ik wist niet dat een jonge moer zo klein kon zijn), de dames hadden zich dus van hun edele F1 exemplaar ontdaan en hadden zelf ééntje gemaakt. Zonde dus, maar geen potten gebroken,

er is een moer aan de leg. Dus ik ben terug gerustgesteld en kan verder werken naar de winter toe. Ondertussen zijn de meisjes ook al wel wat vriendelijker tegen mij.

Het is ook al rijkelijk laat, dus inwinteren geblazen. Geen nucleaire wetenschap, ik gebruik een 60/40 invertsuiker oplossing en zorg voor voldoende voedsel in de kasten. Ongeveer 14kg totaal per dubbele romp.

Ikzelf heb nu 4 volken (waarvan 2 afleggers van dit seizoen). Ik heb vandaag voor de derde keer behandeld met oxaalzuursublimatie (misschien veel volgens sommigen, maar ik heb vorig jaar een volk (één van de 2) aan varroa verloren, dus ik ben voorzichtig nu.) Ik gebruik de Sublivar van de Nectarist, waarvan er blijkbaar nu een nieuwe versie beschikbaar is. Ik kijk uit naar recensies.

Ik zal regelmatig controle doen van de varroa-val, en als alles normaal verloopt eind september nog eens behandelen en de mijten tellen. Gezien ik nu veel hulp krijg van mieren en oorwurmen voor het verwijderen van de mijtenlijkjes is de mijtenval momenteel niet echt bepalend over de efficiëntie van de behandeling. Tenzij er duizenden vallen, hetgeen ik vorig jaar mocht ondervinden.

Vorig jaar had ik in beide kasten een waanzinnige mijtenval vanaf de eerste behandeling, die ik direct na het slingeren begonnen was. Met waanzinnig bedoel ik : ik begon nog niet te tellen. Duizenden. Eén kast heb ik in september moeten opgeven, de andere heb ik 13 (!) keer behandeld van september tot nieuwjaar. En ze is er door gekomen. Nu een mooie productiekast.

Met deze heb ik gelijk aangehaald wat belangrijk is voor onze dames deze maand. Vooral dames, want van de heren zullen ze zich intussen wel verlost hebben. Over manieren van Varroa behandeling is reeds legio geschreven, maar in één van de volgende nummers zal ik een artikel vertalen dat geschreven is door een bevriende Griekse imker, die beweert de enige biologische imker van Griekenland te zijn (op het eiland Kefalonia aan de westkust). En elders in dit nummer vind je ons initiatief om Geert Steelant als spreker uit te nodigen, een expert op het gebied van de roofmijt.

Agenda (onder voorbehoud van Corona maatregelen)

Zondag 4 oktober – Bonheiden Boomt

Plantenmarkt in school Klimop in Bonheiden van 11 u tot 17u
IBB zal er ook staan met een informatief standje waarbij we tegelijk ook onze honing te koop zullen aanbieden.

Dinsdag 6 oktober – Sint Maartensberg Rijmenam :

Voordracht door Geert Steelant

Er is de laatste tijd heel wat te doen rond de problemen waar bijen mee te kampen hebben. Denk maar aan het tekort aan voedselaanbod en het gebruik van pesticiden waardoor onze bijen vatbaarder zijn voor allerlei ziektes.

Daarbovenop moeten zij ook nog eens strijd leveren tegen de varroa, een spinachtige mijt die de gezondheid van de bijen nog meer ondermijnt.

Geert Steelant, een biologische imker in hart en ziel, pakt het probleem van de varroa aan door gebruik te maken van roofmijten.

Wil je weten hoe de vork aan de steel zit, kom dan op dinsdag 6 oktober luisteren naar de boeiende uitleg van Geert.

Aangezien, omwille van de coronaproblematiek, het aantal aanwezigen die gebruik maken van de zaal, beperkt wordt door de gemeente Bonheiden, moeten wij vragen om u op voorhand in te schrijven. Graag dus een mailtje naar paula.d@telenet.be.

Deze voordracht zal uiteraard doorgaan onder voorbehoud van de coronamaatregelen die op dat moment van toepassing zullen zijn.

U wordt op de hoogte gehouden.

Zaterdag 17 oktober – Logen en Waswafelen

In de Zoom-in. Info over de inschrijvingen volgt

Overlijden

Via Mil Tuymans vernemen we het overlijden van Roger Van Mulders op 90 jarige leeftijd.

Roger was sinds 1985 lid van Imkersbond Bonheiden en een trouwe bezoeker van onze voordrachten.

In 2010 werd hij door Jo Liers geïnterviewd, waarbij hij vertelde dat hij in 1972 begonnen is met imkeren. Hij was toen lid in de bond van Mechelen maar is dan in 1985 overgestapt naar Bonheiden door toedoen van onze toenmalige secretaris Frans Geysen.

Roger was destijds ook steevast leverancier van zelfgeteeld stro dat gebruikt werd bij demonstraties korfvlechten.

En dat hij een imker in hart en ziel was, konden we merken tijdens onze pannenkoekennamiddag in november 2018, waar hij samen met Jan Luytens, Jan Casteels en Mil Tuymans imkersverhalen uit de oude doos kwam vertellen.

Onze gedachten gaan uit naar de familie van Roger en we wensen hen veel sterkte toe in deze moeilijke dagen.

Roddelgezoem & varia

Honingbokalen te koop

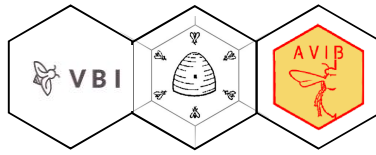
Er kunnen honingbokalen aangekocht worden aan de prijs van 4,25 p/karton van 12 bokalen. Geïnteresseerden kunnen hiervoor terecht bij Louis ó tel. 0498 90 60 27 louisdn@telenet.be of bij Paula ó tel. 0486 53 86 84 ó paula.d@telenet.be.

Koninginnen te koop

Te koop: Bevruchte Carnica koninginnen.
Afstamming Norderney met eigenschap varroa tolerantie
Aanparing op bevruchtingsstand Kreverhille met Sylt lijn.
Prijs 35 euro , info via mail : eric.rosiers@telenet.be

Artikels gevraagd

De redactie probeert elke maand een Zoem-Uit te brengen die nuttige en leuke weetjes tot bij de leden brengt. Mensen die zich geroepen voelen om eens iets over hun eigen bijenstand, hun ervaringen, tegenslagen en meevallers te schrijven, samen met wat mooie foto's! maak je kenbaar bij de redactie, en vlieg in de pen. Heel de IBB is er gebaat bij en dit blaadje blijft iets interessants voor iedereen.

IMKERSBOND BONHEIDEN vzw

Website: www.imkersbond-bonheiden.be

Rekeningnr. BE66 9730 7564 1543 - BIC ARSPBE22

Contactgegevens

Voorzitter

Siegfried D'hont

0486 50 94 61

Voorzitter@imkersbond-bonheiden.be

Secretaris

Paula Declercq

0486 53 86 84

Secretaris@imkersbond-bonheiden.be

Penningmeester

Louis De Neef

0498 90 60 27

Penningmeester@imkersbond-bonheiden.be

Uitlenen materiaal

Dirk De Croes

0495 28 34 86

Ontlenen via de website :

<https://www.imkersbond-bonheiden.be>

Voorzitter Vrijwilligerswerking

Steven Vandoorne

015 51 57 89

Steven.vandoorne@skynet.be

Ledenblad

Eric Deprins

0473 63 44 35

Zoemuit@imkersbond-bonheiden.be

Ontmoetingsruimten